

Ion HADÂRCĂ

Ion Hadârcă este un poet, eseist, publicist, traducător și om politic din Republica Moldova. Începând din anul 1988, se angajează în mișcarea de eliberare națională, de trezire a conștiinței de neam a românilor basarabeni. Este fondatorul și primul președinte al Frontului Popular-Creștin din Moldova (1989–1992); deputat în Parlamentul Republicii Moldova între 1990 și 1998 și din 2009 până în 2014, precum și senator al României în perioada 2016–2020, din partea ALDE. Este membru al Uniunii Scriitorilor din Moldova și membru corespondent al Academiei de Științe a Moldovei.

ASTĂZI – DESPRE LIBERTATE ȘI DEMNITATE

Omagiu mem. cor. Ion HADÂRCĂ, la aniversarea celor de 75 ani*

Anul curent, Republica Moldova a celebrat 33 de ani la Declararea Independenței sale față de URSS (27 august 1991).

Liderul partidului de opoziție (PSRM), Igor Dodon, a folosit prilejul Zilei Independenței pentru a critica oponenții politici și aspirațiile europene ale Moldovei. Potrivit lui Dodon, sub pretextul integrării în Uniunea Europeană, „Moldova devine colonie dirijată de străini”. În opinia mea, Republica Moldova nici odată nu a fost și nu s-a simțit atât de liberă în realizarea visului ei de independență politică, economică, socială și spirituală.

De ce am amintit de independența spirituală sau eclesistică, fiindcă un stat modern trebuie să aibă și biserica națională, după modelul altor state, care au obținut independență statutară și cea bisericească: Grecia, Serbia, Polonia, Bulgaria. Să revină la rădăcini, la Patria sa istorică spirituală. Și precum Biserica împreună cu clerul ei curajos au realizat Marea Unire cu România în 1918, astăzi Biserica, intelectualii, oameni de cultură și savanții pot și trebuie să realizeze marea unire cu familia europeană și cu frații noștri de peste Prut.

Biserica din Basarabia, în cei 200 ani, de 3 ori a fost răpită din sânul României, fiind ocupată de ruși și anexată forțat la Biserica Rusă: perioada anilor 1812–1917 – sub regimul țarismului rus; perioada anilor 1940–1941, ca urmare a semnării Pactului Molotov-Ribbentrop; și perioada anilor 1944–1992 – în totalitarismul sovietic rus.

Spun anul 1992, pentru că, deși până-n prezent pe teritoriul Republicii Moldova continuă să figureze filiala Patriarhiei Ruse, promotoare a ideologiei rusești, dar și susținătoare a înverșunată a războiului și agresiunilor Kremlinului în Ucraina, totuși anul 1992 este unul emblematic, fiindcă la 14 septembrie 1992 a fost reactivată Mitropolia Basarabiei, având în fruntea ei de atunci încoace pe Înaltpreasfințitul Părintele Petru Păduraru, Mitropolia considerată de către Biserica Ortodoxă Română oficial drept succesoare spirituală, canonică, istorică a Mitropoliei Basarabiei care a funcționat până în anul 1944 inclusiv.

La data de 24 februarie 2022, Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, a făcut un apel la încetarea războiului

în Ucraina și rugăciune pentru pace: „Biserica Ortodoxă Română, ca și celelalte instituții importante din România și Uniunea Europeană, a luat act cu maximă îngrijorare de începerea războiului din Ucraina, război declanșat de Rusia împotriva unui stat suveran și independent” [1].

Astfel, clericii Mitropoliei Basarabiei au răspuns prompt acestui apel arhipăstoresc și cu mare sârguință au început și continuă să se roage pentru pace, pentru încetarea războiului, pentru patrie și neam: „Pentru ca să dezhădăcineze ura, învrăjbirea și dorința de stăpânire din inimile celor ce asupresc pe cei nevinovați, să aducă între ei dragostea nefățarnică, înțelegerea și împreună-viețuirea pașnică, și să înceteze războiul, tulburarea și suferințele oamenilor”. Totodată, Mitropolia Basarabiei la fiecare slujbă, Vecernia, Utrenia și Liturghia se roagă „Pentru binecredinciosul popor român de pretutindeni, pentru conducătorii țării noastre, pentru marii orașelor și satelor și pentru iubitoarea de Hristos armată” [2].

Binecredinciosul popor român de pretutindeni este alcătuit din toți fiii neamului românesc care păstrează valorile sfinte mântuitoare ale Bisericii lui Hristos. La Sfânta Liturghie se unesc rugăciunile românilor de Acasă cu rugăciunile românilor din Diaspora de pretutindeni. Rugăciunea pentru armata și ostașii ei este la fel de importantă și actuală, ținând cont de jertfa și gloria acestora Prin rugăciuni, jertfe și prin cultivarea identității și frățietății de neam, Biserica a militat continuu pentru reîntregirea și prosperitatea poporului român. Biserica Ortodoxă Română este o mărturie vie de jertfă și dragoste pentru toți românii și întotdeauna îi va cuprinde în rugăciunea ei și cu ajutorul slujitorilor ei pe toți fiii și fiice, ca o adevărată Mamă, la pieptul ei iubitor și iertător.

Revenind la perioada anilor '90, nu am cum să nu amintesc de alte evenimente emblematice – Podul de flori, care s-a desfășurat în două rânduri: 6 mai 1990 și 16 iunie 1991. Ce i-a făcut pe oameni să parcurgă la aceste acțiuni curajoase? Dragoste de țară, neam, limbă, credință și istorie. Curajoși, cu flori în mâini, cu lacrimi pe față și cu brațe deschise s-au întâlnit frați și surori de pe

cele două maluri ale Prutului. Iubire înlătură orice baieră, orice hotar, orice zid. Pentru că iubirea adevărată este însoțită de curaj. Astfel și Sfântul Apostol Ioan învață că „în iubire nu este frică, ci iubirea desăvârșită alungă frica” (I Ioan 4, 19).

Adineauri am cunoscut o pereche de tineri: ea originară din Ghidighici, el din județul Ilfov, România. După oficierea Tainei Sfintei Cununii le-am spus că ceea ce nu pot face guvernării până-n ziua de azi, ați făcut voi – prin iubirea ați unit malurile Prutului, prin dorința de a fi împreună, ați unit Basarabia cu România.

Același lucru am evocat cu ocazia participării la un șir de evenimente culturale și spirituale din Republica Moldova și România în perioada 6-7 iulie curent, alături de dl academician Ion Tighineanu, președintele AȘM, dl academician Ion Hadârca, vice-președintele AȘM, dl academician Mihai Cimpoi și dl Leonid Popescu, maestru în arte. Atunci, în Sala de Conferințe a Centrului Cultural „Mitropolitul Iacob Putneanul”, am spus că Domnitorul Ștefan cel Mare și Poetul Mihai Eminescu au adunat la acel eveniment, la Mănăstirea Putna, pe românii din România, Basarabia și Bucovina Ucraineană. Două personalități de cultură și spiritualitate românească unesc popoarele, unesc malurile, unesc idealurile naționale. Și din nou înțelegem că nu un profit, un interes politic, ci dragostea față de credință, cultura și istoria noastră comună ne-a adunat, ne-a unit și ne ține strânși legați unii de alții.

Astăzi, noi, cetățenii Republicii Moldova, suntem datori să avem conștiință trează, discernământ și cuget sănătos, să nu ratăm șansa de a fi parte a unui proces istoric, fundamental și important. Să nu ne mai întrebăm „ce poate să vă ofere Europa?”, ci mai degrabă să întrebăm ce putem noi să oferim pentru Europa! Putem și trebuie să oferim credința noastră, valorile noastre culturale, dorința de a viețui și a munci împreună marea familie Uniunea Europeană. Ne-am obișnuit că cineva trebuie să vină la noi în Țară și să facă curat la noi Acasă!

Europa pornește de la noi – să respectăm legile țării noastre, să fim cinstiți și harnici, să protejăm natura și mediul înconjurător, să învățăm

lucruri noi și utile pentru binele nostru și viitorul comunității noastre, să promovăm cultura și spiritualitatea românească. Fiecare membru trebuie să fie viu, responsabil, conștient că doar prin cooperare, conlucrare activă și sănătoasă vom contribui la bunăstarea Republicii Moldova.

Să păstrăm, așadar și să cultivăm acest mare dar al independenței noastre naționale, considerând un act de dreptate și un simbol al demnității poporului român, obținut prin multă lacrimă, sânge și sudoare, prin numeroase jertfe și traume de viață omenești, și cu multe eforturi spirituale, culturale și materiale, pentru viitorul pașnic și glorios al neamului românesc reîntregit.

Încă odată doresc să vă adresez sincere felicitări, mult stimat domnule membru corespondent Ion Hadârcă, cu prilejul marcării frumoasei aniversări a 75 de ani. Sunteți cu adevărat un patriot român de excepție, un om mare al culturii românești din Basarabia Moldavă și un fiu vrednic al Bisericii Ortodoxe Române. Bunul Dumnezeu să vă dăruiască multă sănătate, bucurii, fericire, credință și curaj, înțelepciune și putere!

Vă mulțumesc pentru puterea cuvântului și curajul duhului cu care ne-ați eliberat în '89 de

jugul totalitarismului sovietic, împreună de alte mari personalități ca Vieru, Lari, Matcovschi, Dabija, Ghimpu, Aldea Teodorovici etc.

Vă mulțumesc pentru poemul libertății pe care l-ați scris chiar pe 27 august 1989 ca un îndemn la deșteptare națională. În baza acestor versuri, vrednicul de pomenire Anatol Dumitraș a compus o melodie fantastică, iar piesa a fost intonată deosebit de frumos de Angela Bucico.

Note și referințe bibliografice:

1. Patriarhul Daniel: Apel la încetarea războiului în Ucraina și rugăciune pentru pace // <https://basilica.ro/patriarhul-daniel-apel-la-inctetarea-razboiului-in-ucraina-si-rugaciune-pentru-pace/>

2. Rugăciuni pentru pace recomandate de Părintele Patriarh Daniel // <https://mitropoliabasrabiei.md/rugaciuni-pentru-pace-recomandate-de-parintele-patriarh-daniel/>

* Discursul a fost rostit în cadrul mesei rotunde „Omul echilibrului și făuritor al istoriei. Ion Hadârcă, la ceas aniversar”, care avut loc la 10 septembrie 2024, la Academia de Științe a Moldovei.

Preot. dr. Maxim MELINTI
Consilier cultural
al Mitropoliei Basarabiei